

سر مقاله

خرداد

ماه محزون

دست اندرکاران نشریه رازی سالگرد رحلت رهبر کبیر انقلاب اسلامی و همچنین سالگرد کشتار مظلومانه مردم در ۱۵ خرداد ۴۲ را خدمت شما همکاران عزیز تسلیت عرض نموده و آرزو می‌نمایند که تداوم افکار بلند آن قائد عظیم‌الشأن هرچه بیشتر اندیشه‌های نهضت را در جوامع اسلامی توسعه دهد.

ما نیز بر مبنای وظیفه اسلامی و انقلابی خود هر سال به گوشه‌ای از ویژگی‌ها و اندیشه‌های رهبر کبیر انقلاب اسلامی پرداخته تا با شناخت هرچه بیشتر آن بزرگ، جان شیفته را سیراب سازیم.

از ابداعات بدیع امام، سیاست نه شرقی نه غربی در روابط بین‌الملل و ارتباطات خارجی بود. این سیاست سلطه شرق و غرب و بطور کل سلطه هر استعمارگری را نفی می‌کرد و در عوض بدنیاال روابط سالم با همه مردم جهان و دولت‌های غیراستثمارگر بود. سیاست نه شرقی نه غربی که برگرفته از اهداف مقدس انقلاب اسلامی بود نه تنها انزواطلبی را نفی میکرد بلکه داشتن رابطه با همه جهانیان و بویژه مسلمانان و مستضعفین عالم را توصیه مینمود. انزواطلبی سیاسی در چارچوب تفکر انقلاب اسلامی و حضرت امام خمینی مردود است زیرا باعث جلوگیری از دریافت پیام‌های این انقلاب مقدس توسط مسلمانان و مستضعفین جهان میشود و در مقابل جهانی

خرداد، ماه رحلت انسان خداگونه‌ای است که توانست تحولی عظیم در جوامع اسلامی پدید آورد و اسلام را که در حاشیه فرهنگ جهان قرار گرفته بود به متن جوامع معاصر انتقال دهد. این فریادگر قرن با خروش الهی خود مجد و عظمت را برای مسلمین به ارمغان آورد و نوید داد که تا بانگ «لا اله الا الله» و محمد رسول الله بر فراز مساجد طنین‌انداز است، مبارزه با ستم هست و تا مبارزه هست ما هستیم. از این رو صحنه مبارزه به وسعت جهان گردید و مساجد سنگر نبرد و شهادت گشت و مستضعفان و مسلمانان و آنانکه قلبشان به یاد عدالت می‌تپید، نگاهشان سرود خشم شد و فریادشان طنین همیشه جاوید مبارزه گردید. این مبارزه هنوز ادامه دارد و یک طرف آن اسلام ناب محمدی است که مبتکر آن روح خداست و طرف دیگر استکبار جهانی به سرکردگی آمریکا و اذنانب منطقه‌ای اوست. عدالت واقعی زمانی در جهان برقرار می‌شود که طرف اول دشمن خدا را بطور کامل به شکست بکشاند و این آرزویی است که در دل هر مسلمان حقیقی وجود دارد و تا به آن دست نیابد به مبارزه ادامه می‌دهد.

شدن نهضت اسلامی مانع ایجاد می‌کند. اعتقاد امام بر این بود که از طریق ایجاد رابطه سالم با دولت‌ها و ملت‌ها راه صدور انقلاب اسلامی هموار می‌گردد.

از مسایل دیگری که امام نسبت به آن اهتمام ویژه داشتند قانونمند شدن کشور و شکل‌گیری نظام در چارچوب ضوابط و مقررات خاص بود. امام در این زمینه نه تنها پی‌گیر اجرای مسئله بودند بلکه در انجام آن نیز عجله به خرج می‌دادند. اصرار حضرت امام در برگزاری هرچه سریعتر رفراندوم جمهوری اسلامی ایران، انتخابات مجلس خبرگان قانون اساسی و همه‌پرسی قانون اساسی در چارچوب این تفکر قرار دارد. امام بخوبی میدانستند که اداره کشور و حکومت فقط با نظم و انضباط و اجرای ضوابط و مقررات امکان‌پذیر است و در غیر اینصورت سلائق شخصی حکومت را به مخاطره می‌اندازد. نکته جالب در این مقطع زمانی این است که خیلی از افراد و حتی انقلابیون رده یک کشور چنین اعتقادی نداشتند و معتقد بودند که اصرار امام برای نظام گرفتن امور ضروری به نظر نمی‌رسد. آنان به انقلاب‌های دیگر اشاره می‌کردند و اظهار می‌داشتند در هیچ کشور انقلابی با این سرعت به تنظیم قانون اساسی نپرداختند و سال‌های سال کشور را با قانون انقلاب اداره کرده‌اند. آنها معتقد بودند که این انقلاب مربوط به مردم است و مردم قانون آن را هم قبول دارند پس نیازی به تهیه و تنظیم قانون جدید نیست. اما همانطور که گفته شد امام این نظر را نپذیرفتند و با قانونمند نمودن کشور خطر از هم پاشیدن

جمهوری اسلامی را برطرف کردند و نظام را بگونه‌ای شکل دادند که با ضربه خوردن افراد، جمهوری اسلامی ایران در مخاطره قرار نگیرد. امام اعتقاد داشتند که همان مردمی که انقلاب را به پیروزی رساندند نظام را نیز شکل می‌دهند و خود از تمامیت آن حفاظت می‌کنند، بنابراین چرا باید نگران تنظیم امور باشیم. تجربیات سال‌های بعد از پیروزی انقلاب اسلامی و بویژه تجربیات دولت موقت، اولین رئیس‌جمهور و ... بخوبی نشان داد که اصرار امام بر شکل‌گیری همه‌جانبه نظام، سیاستی درست و در چارچوب منافع جمهوری اسلامی ایران بوده است.

اعتقاد به مشورت و مشاوره با صاحب‌نظران و مجریان امور از خصوصیات دیگر امام است. ایشان علیرغم اینکه در تمامی جهات از همکاران خود برتر بودند اما هیچ‌زمان خود را از مشورت با آنها محروم نمی‌کردند. امام در جلسات کاری ابتدا نظریات افراد را بطور کامل استماع می‌کردند و سپس به اظهار نظر می‌پرداختند. ایشان از ابتدای تشکیل جمهوری اسلامی ایران و حتی قبل از آن شوراهای مشورتی مختلف را تشکیل داده و از نظریات آنها جهت اداره امور استفاده می‌کردند. تشکیل شورای انقلاب قبل از پیروزی و ادامه کار آن تا زمان شکل‌گیری مجلس شورای اسلامی و تشکیل شوراهای گوناگون در کشور در چارچوب این ویژگی امام قرار دارد. حضرت امام در زمان جنگ بدلیل حساسیت موقعیت و نیاز به اتخاذ تصمیمات فوری و استراتژیک شورایی را مرکب از سران سه قوه،

نخست‌وزیر و فرزندشان مرحوم حجة الاسلام والمسلمین حاج احمد آقا تشکیل داده بودند تا مسایل مهم و ضروری مورد بررسی دقیق بالاترین مقامات کشور که طبیعتاً آگاه‌ترین افراد نیز می‌باشند قرار گیرد و سپس به اطلاع ایشان برسد. امام پس از دریافت نظریات این شورا تصمیم لازم را اتخاذ می‌کردند.

در مورد توجه خاص حضرت امام به موضوع مشاوره، برادر ارجمند جناب آقای مهندس میرحسین موسوی نخست‌وزیر متعهد و انقلابی خاطره‌ای جالب دارند. ایشان اظهار می‌داشتند جهت کسب تکلیف در مورد استفاده از وام خارجی چندین بار به خدمت امام رسیدیم و پس از گفتگوهای بسیار و طولانی از ایشان خواستیم در مورد موضوع اظهار نظر نمایند. امام ابتدا نظریات مختلف را در این مورد جویا می‌شدند و بنده (مهندس موسوی) عرض می‌کردم در این زمینه دو نظر وجود دارد. نظر اول که موافق استفاده از وام خارجی است اعتقاد دارد که برای توسعه کشور نیاز به درآمدهای ارزی داریم و منابع داخلی تکافوی آن را نمی‌کند و باید از منابع و سرمایه‌های خارجی استفاده کنیم و اگر چنین کاری را انجام ندهیم توسعه اقتصادی کشور امکان‌پذیر نیست. نظر دوم مخالف استقراض است و معتقد است با انجام چنین کاری استقلال کشور به مرور زمان به مخاطره می‌افتد و توسعه اقتصادی هم حاصل نخواهد شد. این گروه معتقدند با صرفه‌جویی در درآمدهای ارزی و جلوگیری از اسراف و مقابله با تجمل و مصرف‌گرایی، نیاز به منابع خارجی از بین می‌رود و میتوان با

استفاده از منابع ارزی داخل به توسعه اقتصادی کشور دست یافت. مهندس موسوی اضافه نمودند پس از ادامه این توضیحات حضرت امام از من پرسیدند نظر شخص شما چیست، بنده در پاسخ عرض کردم من مخالف استقراض هستم. در نهایت پس از چندین جلسه گفتگو و شاید مشورت با افراد دیگر امام فرمودند شما مطابق نظر خودتان عمل کنید.

در جریان جنگ تحمیلی هشت ساله، مقاطع حساسی وجود داشت که حضرت امام به عنوان فرمانده کل قوا میبایست تصمیمات مهمی را اتخاذ نمایند. ایشان با استفاده از نظرات شورایی عالی دفاع و همچنین سایر صاحب‌نظران نظامی به اخذ تصمیم می‌پرداختند. حضرت امام در مورد جنگ به اندازه‌ای به نظرات کارشناسان و بویژه فرمانده جنگ اهمیت می‌دادند که بعضی اوقات نظر آنها را بر نظر خود ترجیح می‌دادند و نظریات خودشان را در تصمیم‌گیری دخالت نمی‌دادند. این موضوع زمانی از اهمیت بیشتر برخوردار است که بدانیم در سالهای بعد مشخص شد نظر امام در آن موارد خاص صحیح بوده و نظریات سایر افراد مقرون به صحت نبوده‌است.

ذکر خصوصیات دیگر امام گرچه شیرین و ضروری است ولی در این مقال نمی‌گنجید. امید آن داریم که در زمانها و فرصتهای مناسب دیگر باز هم به این مهم پرداخته تا هرچه بیشتر با ابعاد گوناگون شخصیت این مرد بزرگ آشنا شویم.

دکتر سیدمحمد صدر